

A 1705/kultur

Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee

jäsenehdotusta**Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnoista****Ehdotus**

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että pohjoismaiseen käännöstukeen varattua budjettia korotetaan.

että korotus korvamerkitään Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon ja lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkinnon voittajateosten käännöksiä varten.

Taustaa

Sosiaalidemokraattinen ryhmä on 31. lokakuuta 2016 laatinut jäsenehdotuksen Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnoista.

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkintoehdokkaat ja lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkintoehdokkaat ja ainakin voittajateokset käännetään kaikille pohjoismaisille kielille ja julkaistaan vähintään sähkökirjana.

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta käsitteli sosiaalidemokraattisen ryhmän jäsenehdotusta *Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnoista* ensimmäistä kertaa 25. tammikuuta Oslossa pitämässään kokouksessa. Jäsenehdotuksen taustalla on se, että monia Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon tai lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkinnon voittajateoksia tai ehdolla olleita teoksia ei käännetä muille Pohjoismaiden kielille.

Norjan yleisradioyhtiö NRK:n laatimasta katsauksesta käy ilmi, että mikäli kaikki viimeisen kymmenen vuoden aikana palkitut teokset olisi käännetty, käännöksiä olisi yhteensä 70. Käännösten todellinen lukumäärä on kuitenkin vain 35. Yhtäkään palkittua kirjaa ei ole käännetty grönlanniksi tai saameksi. Muiden kielten osalta tilanne näyttää seuraavalta:

- 1 teos, jota ei ole käännetty norjaksi
- 0 teosta, jota ei ole käännetty ruotsiksi
- 1 teos, jota ei ole käännetty tanskaksi
- 5 teosta, joita ei ole käännetty suomeksi
- 3 teosta, joita ei ole käännetty islanniksi
- 5 teosta, joita ei ole käännetty fääriksi

Valiokunta päätti jättää ehdotuksen käsittelyn odottamaan Lillehammerin kirjallisuusfestivaalin yhteydessä toukokuussa pidettyä *Oversatt eller oversett* -seminaaria saadakseen sieltä ideoita ja lisänäkemyksiä jäsenehdotukseen. Seminaariin osallistui muun muassa valiokunnan puheenjohtaja ja Pohjoismaiden kirjallisuuskeskusten asiantuntijoita, jotka työskentelevät pohjoismaisen kirjallisuuden profiloimiseksi ulkomailla. Seminaarissa keskusteltiin niistä edellytyksistä, joita pohjoismaisen kirjallisuuden tunnettuuden lisääminen Pohjoismaissa vaatii. Paneelissa oltiin yhtä mieltä siitä, että Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnot ovat erinomainen väline tätä tavoitetta ajatellen ja että ne toimivat myös laatumerkintänä. Norjassa on huomattu kiinnostuksen pohjoismaista lasten- ja nuortenkirjallisuutta kohtaan lisääntyneen palkinnon perustamisen jälkeen.

Paneelin asiantuntijat olivat yksimielisiä siitä, ettei Pohjoismaiden ministerineuvosto voi päättää, että kaikki Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon voittajateokset käännetään, sillä kustantamot tekevät itse paitsi laatuarvion myös markkinaarvion teoksista, jotka ne haluavat käännättää. Asiantuntijoiden keskuudessa vallitsi kuitenkin laaja yksimielisyys siitä, että pohjoismainen käännöstuki toimii kannustimena kustantamoille käännättää pohjoismaista kirjallisuutta muille Pohjoismaiden kielille. Asiantuntijat olivat myös yhtä mieltä siitä, että kysymystä pohjoismaisen kirjallisuuden kääntämisestä muille Pohjoismaiden kielille tulee tarkastella laajemmin ja huomioon tulee myös ottaa muun muassa kustantamoiden mahdollisuudet markkinoida itseään muissa Pohjoismaissa, kirjallisuuskeskusten mahdollisuudet markkinoida pohjoismaista käännöstukea sekä pätevien kääntäjien saatavuus. Asiantuntijat olivat myös sitä mieltä, että pohjoismaisen käännöstuen korottaminen edistäisi asiaa. Tuen suuruus Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetissa on tällä hetkellä 3,1 miljoonaa Tanskan kruunua. Asiantuntijat ilmaisivat myönteisen kantansa myös siihen, että käännöstukeen tehty korotus voitaisiin korvamerkitä Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkintoehdokkaiden ja lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkintoehdokkaiden ja voittajateosten käännöksiä varten.

Valiokunnan näkemykset

Lillehammerin kirjallisuusfestivaalin yhteydessä toukokuussa 2017 pidetyn *Oversatt eller oversett* -seminaarin asiantuntijoiden esittämien näkemysten perusteella Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta päättää muuttaa jäsenehdotuksen että-lauseen kuulumaan seuraavasti:

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että pohjoismaiseen käännöstukeen varattua budjettia korotetaan.

että korotus korvamerkitään Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon ja lasten- ja nuortenkirjallisuuspalkinnon voittajateosten käännöksiä varten.

Reykjavikissa 20. syyskuuta 2017

Angelika Bengtsson (SD)

Annette Lind (S)

Eva Sonidsson (S)

Iddimangjiu Bianco (IA)

Johan Andersson (S)

Johanna Karimäki (vihr.)

Jorodd Asphjell (A), puheenjohtaja

Lars-Arne Staxäng (M)

Norunn Tveiten Benestad (H)

Pauli Trond Petersen (T)

Peter Johnsson (S)

Tony Wikström (ÅSD)